

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У
ФОРМУВАННІ СУСПІЛЬНОЇ ДУМКИ (НА ПРИКЛАДІ
АВТОРСЬКОГО ПРОЄКТУ «ЗАКАПЕЛОК»)**

Здобувачки першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
групи ЖУРБ-2-20-4.0д.
галузі знань 06 Журналістика
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми 061.00.01
Журналістика
Пузерей Діана Артемівна

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на відповідне
джерело

Науковий керівник:
Лісневська А.Л.,
доцент, кандидат педагогічних наук

(підпис студента) (ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Допускаю до захисту перед ЕК

Голова комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

І.В. Погребняк,

(підпис) (ініціали, прізвище)

завідувач кафедри журналістики та нових
медіа

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Київ – 2026 рік

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

- 1.1. Обґрунтування актуальності медіапроєкту «ЗАКАПЕЛОК»
- 1.2. Мета і завдання кваліфікаційної роботи (проєкту)
- 1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ МЕДІАПРОЄКТУ «ЗАКАПЕЛОК»

- 2.1. Теоретико-методологічні засади ролі української культурної журналістики у формуванні суспільної думки
- 2.2. Структура і рубрикація медіапроєкту «Закапелок» в інстаграмі
- 2.3. Контент та засоби виразності
- 2.4. Технічні й програмні засоби
- 2.5. Сфера застосування та результати апробації
- 2.6. Висновки.

III. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

IV. ДОКУМЕНТАЦІЯ

V. АНОТАЦІЯ

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1 Обґрунтування актуальності медіапроєкту «ЗАКАПЕЛОК»

Фундаментальною основою будь-якої суверенної держави є нація, існування якої неможливе без власного культурного базису. Саме культура виступає одним із ключових чинників формування національної свідомості та безпосередньо впливає на моделювання суспільної думки, яка, у свою чергу, є рушійною силою державотворчих процесів. Проте в українському контексті зв'язок суспільства з його культурою тривалий час штучно пригнічувався через багатовікові утиски, репресії та тоталітарний тиск з боку держави-агресора. Наслідком цієї політики стало те, що навіть після відновлення незалежності український соціум тривалий час інерційно залишався під впливом нав'язаних імперських наративів. Дієвим каталізатором суспільного пробудження та подолання інформаційного вакууму виступила незалежна журналістика.

Вона слугувала й продовжує слугувати не лише містком між реципієнтом та інформацією, а й формує оптику сприйняття цієї інформації. З цього випливає, що журналістика має надзвичайно потужний вплив на формування суспільної думки. Особливо спеціалізоване відгалуження цього соціального інституту, а саме культурна журналістика.

З початком повномасштабного вторгнення, коли ідентичність нашого народу вкотре опинилась під загрозою, рівень національної свідомості стрімко зріс. Українці звернулись до культурної спадщини, як до підтвердження своєї ідентичності. Та попри суспільну зацікавленість, для розуміння сенсу, глибини, досвіду попередніх поколінь та причинно-наслідкових зв'язків, закладених в нашаруваннях пластів культури, замало просто пригадати шевченківський «Заповіт». Культуру необхідно осягнути й осмислити, і саме цьому сприяє культурна журналістика.

Проте здійснивши моніторинг сучасних онлайн-медіа в соціальних мережах, які на сьогоднішній день користуються найбільшим попитом, мною було помічено невтішну тенденцію спрощення контенту, що виникла внаслідок стрімкої цифровізації медіапростору. Для дослідження було обрано соціальну мережу інстаграм, яка є однією з найпопулярніших серед сучасної аудиторії, та проаналізувала як матеріали спеціалізованих культурних видань, так і тематичних рубрик загальноінформаційних медіа, внаслідок чого зроблено висновок, що більшість матеріалів про культуру зводяться до експрес-новин, клікабельних добірок «топ-5 книг» або поверхневих релізів, які оминають складні дискусійні питання. Поза фокусом глибокого аналізу залишаються більш складні, специфічні або незаслужено забуті художні твори минулого та сьогодення. Цю проблему сучасної журналістики актуалізують А. Лісневська та Ю. Новикова, зазначаючи, що сьогодні «спостерігається недостатня увага журналістів і редакторів українських медіа до аудіовізуальних журналістських творів художньо-публіцистичних жанрів з відповідної тематики», через що відбуваються «гібридизація жанрів у ситуативні формати і бурхливий розвиток культурної журналістики та відеоблогерства». Відтак виникає засилля поверхневого аматорського контенту, тоді як фаховий аналіз часто залишається незатребуваним самими редакціями [1].

Актуальність авторського просвітницького проєкту «Закапелок», який реалізовано саме на проаналізованій платформі, зумовлена гострою потребою подолати цю схильність до звуження культурного горизонту. Звернення до аналізу маловідомих, нішевих чи придушених цензурою творів літератури та кінематографу дозволяє висвітлити справжнє розмаїття української культури, її багатшаровість та різносторонність. У часи, коли суспільство потребує міцної світоглядної опори, масштабний журналістський аудит саме таких

«закапелків» мистецтва є критично необхідним для формування чіткої громадянської позиції та національної свідомості.

До того ж, проєкт свідомо обмежений рамками суто аналітичної рецензії. Попри це, його практична реалізація на платформі інстаграм доводить, що подібні жанри здатні успішно функціонувати в сучасному цифровому середовищі завдяки синергії аналітичного тексту з гармонійним графічним оформленням. Також для того, щоб зробити свої матеріали відповідними до специфіки платформи інстаграм, я інтегрувала елементи сторителінгу в структуру рецензій. Внаслідок усіх вищеперерахованих дій, аналітичні матеріали проєкту «Закапелок» набули тієї емоційної місткості, яка була необхідна для успішної імплементації текстів подібного стилю в соцмережі інстаграм.

1.2. Мета і завдання кваліфікаційної роботи

Метою бакалаврської роботи є дослідження ролі культурної журналістики у формуванні суспільної думки на прикладі авторського медіапроєкту «Закапелок», а також визначення спроможності відповідного контенту в процесі популяризації української культурної спадщини та переосмисленні її маловідомих складових.

Особливу увагу в роботі приділено висвітленню культурних явищ, які тривалий час залишалися поза суспільною увагою або були недостатньо представлені в медіапросторі. Через звернення до історичного та сучасного мистецького контексту проєкт покликаний сприяти ширшому розумінню тяглості української культури, її розвитку та місця в європейському культурному просторі.

Завдання проєкту:

1. Проаналізувати вплив історичних і політичних чинників на репрезентацію української культури в медійному просторі.
2. Дослідити роль культурної журналістики у формуванні суспільної думки та національної ідентичності.
3. Розробити концепцію, тематичне наповнення та візуальне оформлення авторського медіапроєкту «Закапелок» в інстаграм.
4. Проаналізувати можливості соціальних мереж та їх контент як платформи для поширення культурно-просвітницького контенту.
5. Оцінити ефективність аналітичних дописів як інструменту популяризації культурної спадщини та залучення аудиторії до її осмислення.

Об'єкт дослідження - процес формування суспільної думки під впливом культурно-журналістського контенту в цифровому медіапросторі.

Предмет дослідження - авторський медіапроєкт «Закапелок» та рубрика «Невідомий факт» як інструменти популяризації української культури, актуалізації культурної пам'яті та формування суспільного інтересу до національної спадщини.

1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку.

Методологічну основу творчого пошуку в межах проєкту склав метод історико-культурного моніторингу, який поєднував роботу з офіційними джерелами та елементи польового дослідження. На первинному етапі було застосовано метод усного опитування (інтерв'ювання) серед творчого кола знайомих, з метою з'ясування рівня їхньої обізнаності щодо маловідомих українських творів.

Паралельно здійснювався контент-аналіз та пошуковий моніторинг у соціальних мережах за тематичними запитамі, пов'язаними із забутими або маловідомими творами української культури та кінематографу. Отримані емпіричні дані були верифіковані через опрацювання спеціалізованої літератури, роботу з цифровими бібліотеками та кіноархівами.

Наступним кроком стало використання методу компаративного аналізу та реконтекстуалізації, що дозволив зіставити виявлені мистецькі явища з європейським культурним контекстом відповідної епохи. Завдяки цьому творчий пошук був спрямований не лише на опис окремого твору, а й на виявлення його глибинних зв'язків із глобальними інтелектуальними трендами. Такий підхід сприяв деконструкції стереотипних уявлень про ізольованість української культури, дозволяючи презентувати її як самодостатню та модерну частину світового мистецького процесу.

Завершальний етап творчого процесу базувався на методі мультимедійної адаптації та візуальної інтерпретації складного гуманітарного знання. У ході розробки проєкту застосовувалися прийоми медіадизайну та сторителінгу для трансформації академічних даних у формат візуальних сторіз та каруселей, адаптованих до айдентики інстаграм. Це дозволило ефективно поєднати аналітичне дослідження з інтерактивними інструментами соціальних мереж, перетворюючи «забутий факт» на актуальний інфопривід, що стимулює залученість та критичне мислення реципієнтів.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ МЕДІАПРОЄКТУ «ЗАКАПЕЛОК»

2.1. Теоретико-методологічні засади ролі української журналістики у формуванні суспільної думки

Дослідження ролі української культурної журналістики у формуванні суспільної думки потребувало твердого теоретико-методологічного підґрунтя, на основі якого також було створено практичну складову вищезгаданого дослідження, а саме авторський просвітницький проєкт «Закапелок». Робота над проєктом вимагала аналізу сучасних тенденцій розвитку культурної журналістики, особливостей функціонування соціальних мереж як медійного середовища та вивчення широкого кола наукових джерел - від класичних праць із теорії журналістики та соціології культури до новітніх українських і зарубіжних досліджень цифрової комунікації.

В результаті аналізу наукової літератури було сформовано розуміння культурної журналістики не лише як способу інформування аудиторії про мистецькі події, а як інструменту формування суспільних цінностей, історичної пам'яті та національної ідентичності. В умовах цифровізації комунікаційного простору культурний контент дедалі частіше стає засобом суспільного осмислення минулого та актуалізації тем, які тривалий час перебували на периферії громадської уваги.

У вітчизняній науковій традиції журналістика розглядається не лише як система поширення інформації, а й як важливий суспільний інститут, що бере участь у формуванні світоглядних установок аудиторії. В. Здоровега наголошував, що журналістська творчість покликана не просто інформувати громадськість, а сприяти осмисленню суспільних процесів і розвитку критичного мислення, адже «журналістика - це не просто вміння вправно написати замітку чи статтю, а своєрідний спосіб сприйняття світу, спосіб

бачення реальності» [2, с.12]. У цьому контексті культурна журналістика набуває особливого значення, оскільки працює з явищами, що формують систему цінностей суспільства та визначають його культурні орієнтири.

Особливого значення в цьому процесі набуває проблема культурної пам'яті. На думку Я. Ассмана, культурна пам'ять забезпечує збереження та передачу суспільно значущих знань, образів і символів між поколіннями, формуючи основу колективної ідентичності. Саме ж відтворення цих уявлень відбувається через культурні практики та символічні форми комунікації [3, с. 37]. Відтак питання про те, які культурні явища залишаються в суспільному обігу, а які опиняються на периферії уваги, значною мірою залежить від роботи інститутів комунікації, серед яких важливе місце займають медіа.

У цьому аспекті показовими є сучасні українські дослідження культурної журналістики. Так, А. Лісневська, Г. Безулік та І. Полстянкіна зазначають, що культурно-мистецькі медіапроекти відіграють важливу роль у популяризації української культури та формуванні національної ідентичності. Вони зазначають, що «збереженню національно-культурної і громадської ідентичності активно сприяє діяльність національних та гіперлокальних медіа громад і організацій, блогерів, окремих культурно-мистецьких медіапроектів, які сьогодні транслюють оновлені культурні сенси і стратегічні наративи» [4]. Дослідниці підкреслюють, що культурний контент здатний виконувати консолідаційну функцію та сприяти усвідомленню суспільством власної культурної унікальності, адже «культурна журналістика виконує не лише роль інструмента розповсюдження інформаційних продуктів, а й сама творить концептуальні системи залучення аудиторії до націєтворення й формування системи цінностей». Показово, що результати проведеного ними опитування засвідчили: 85,4 % респондентів вважають культурну журналістику важливим чинником формування національної самосвідомості [4].

Теоретичне пояснення того, чому окремі культурні явища стають суспільно значущими, пропонує П. Бурдьє. У межах концепції культурного поля він розглядає культуру як простір боротьби за символічне визнання та суспільний авторитет [5, с.36-38]. Відповідно, суспільна цінність мистецького твору формується не лише його змістом, а й механізмами суспільного визнання, у яких медіа виступають одним із ключових посередників. Саме через журналістські практики окремі культурні явища можуть бути повернуті до суспільного дискурсу та набути нового значення для сучасної аудиторії.

Важливим для розуміння ролі культурної журналістики є також підхід Ю. Габермаса, який розглядав медіа як складову публічної сфери - простору, де відбувається обговорення суспільно значущих питань [6, с. 27–30]. Попри суттєві зміни, яких зазнало комунікаційне середовище в цифрову епоху, соціальні мережі значною мірою перебрали на себе функцію майданчика для суспільної дискусії. Це створює нові можливості для поширення культурного контенту та залучення аудиторії до обговорення тем, пов'язаних із національною спадщиною. До того ж, як зазначено в статті, присвяченій можливостям «аудіовізуального» в українській культурній журналістиці, «сучасний медіапростір та інструменти інтернет-платформ надають безмежні можливості для створення культурно-мистецьких проєктів на глобальних платформах та виробництво текстово-візуального, аудіовізуального і мультимедійного контенту інструментами соцмереж» [4].

Трансформація медіаспоживання в цифровому середовищі зумовила появу нових форм взаємодії між автором і аудиторією. Г. Дженкінс описує цей процес через концепцію партисипативної культури, відповідно до якої користувачі перестають бути пасивними споживачами інформації та стають активними учасниками комунікації [7, с. 3–4]. У межах такого підходу

культурний контент не лише поширюється, а й переосмислюється аудиторією через коментарі, обговорення, поширення та інші форми взаємодії.

Розглянуті теоретичні підходи дозволили комплексно дослідити роль культурної журналістики у формуванні суспільної думки та пояснити механізми її впливу на процеси культурної пам'яті, конструювання ідентичності та суспільної комунікації.

2.2. Структура і рубрикація авторського проєкту «Закапелок» в інстаграм

Змістова структура проєкту «Закапелок» побудована як цілісна гармонійна система, у якій кожен з форматів контенту спрямований на взаємодію з аудиторією. В результаті цього сторінка перестає бути суто набором окремих публікацій і поступово набуває обрисів просвітницького простору, в межах якого відбувається виважене та ефективно входження реципієнт в контекст української культури. В основі рубрикації лежить відмова від поверхових оглядів на користь детального текстового й візуального аналізу. Структура платформи базується на поєднанні великих аналітичних матеріалів у стрічці з більш динамічними щоденними форматами, а саме сторіч, які, попри свою лаконічність, не втрачають змістової цінності та підтримують постійну залученість читача.

Попри наявність різних тематичних напрямів, проєкт «Закапелок» не має чіткої рубрикації у класичному медійному розумінні. Усі матеріали витримані в єдиній стилістиці та побудовані в межах одного жанрового підходу - рецензії з елементами сторителінгу, в якій аналітичний компонент поєднується з емоційною оповіддю та «авторським голосом». Саме тому поділ контенту є радше умовним і використовується передусім для навігації читача всередині платформи.

Основний масив публікацій я розділяю на дві категорії - це кінорецензії та літературні рецензії. Проте цей поділ не є жорстким, оскільки обидва формати функціонують за спільними принципами, такими як осмислення культурного та історичного контексту, розбір художніх деталей, символів і метафор, акцент на внутрішньому світі героїв, як представників епохи, що відображають її суспільно-політичні та соціальні особливості.

Кожен матеріал містить не лише безпосередній аналіз твору, а й невеличку передісторію його створення, завдяки якій читач починає насамперед емоційну взаємодію з темою. Таким чином, «Закапелок» будується не навколо формальної системи рубрик, а навколо цілісного способу подачі матеріалу, де різні теми об'єднані спільною авторською манерою письма та способом взаємодії з аудиторією.

Також важливу роль у комунікаційній стратегії проєкту відіграє інтерактивна рубрика «Невідомий факт», що публікується у форматі сторіз 2-3 рази на тиждень. У межах рубрики аудиторії пропонуються маловідомі або свідомо витіснені з публічного простору факти про українську культуру - події, мистецькі процеси, культурні явища, цензуровані історії, а також де несподівані епізоди з життя письменників, поетів, режисерів і художників. Завдяки лаконічній, але емоційно виразній подачі цей формат не лише утримує увагу, а й руйнує стереотипне уявлення про культуру як про щось далеке, застаріле й «обов'язкове для вивчення». Натомість рубрика «Невідомий факт» висвітлює культуру як живий і суперечливий процес, тісно пов'язаний із суспільними метаморфозами свого часу. Окрім залучення нової аудиторії, рубрика «Невідомий факт» також допомагає підтримувати інтерес постійних читачів, адже більшість фактів безпосередньо пов'язані з творами, яким присвячені рецензії у стрічці. Таким чином сторіз не існують окремо від основного контенту, а доповнюють його, створюючи відчуття цілісності.

2.3. Контент та засоби виразності

Змістове наповнення та художньо-технічна структура медіапроєкту «Закапелок» підпорядковані його основній меті, а саме висвітленню української культури та мистецтва через поєднання історичної ретроспективи й сучасного культурного контексту. Основний акцент робиться на темах і явищах, які рідко потрапляють у поле зору масових медіа, проте становлять важливу частину українського культурного процесу. Серед них - творчість митців кінця ХХ століття, маловідомі сторінки українського кінематографу та літератури.

Специфіка проєкту полягає у прагненні не просто інформувати аудиторію про окремі факти чи події, а показувати взаємозв'язки між різними культурними явищами та історичними періодами. Саме тому публікації мають аналітичний характер і передбачають детальний розгляд теми. Важливим є також контекстуальний підхід, ажже кожен матеріал розглядає мистецьке явище не відокремлено, а як частину ширших суспільних та культурних процесів.

Тексти проєкту орієнтовані на читача, який зацікавлений у глибшому знайомстві з культурною тематикою. Вони поєднують фактологічну основу з елементами оповіді, що дозволяє зробити складний матеріал більш доступним для сприйняття. Значна увага приділяється особистостям митців, обставинам створення творів та історіям, які стоять за ними. Такий підхід допомагає не лише передати інформацію, а й викликати інтерес до подальшого самостійного ознайомлення з порушеними темами.

Важливу роль у реалізації проєкту відіграє його візуальне оформлення. Для ілюстрування матеріалів використовуються архівні фотографії, кадри з фільмів, афіші, книжкові обкладинки та інші історичні джерела. Їх

доповнюють сучасні графічні елементи, які забезпечують цілісність візуального стилю сторінки. Таке оформлення не лише привертає увагу користувачів, а й допомагає краще зануритися в культурний контекст теми.

Оскільки проєкт реалізується на платформі інстаграм, важливим складником комунікації є використання інтерактивних інструментів. Через сториз аудиторія може брати участь в опитуваннях, тестах та інших форматах взаємодії. Це сприяє підтриманню контакту з підписниками та дозволяє залучати їх до обговорення культурних тем.

2.4. Технічні й програмні засоби

Технічний та програмний інструментарій реалізації проєкту «Закапелок» підбирався для створення чіткої структури, візуальної адаптації та публікації розлогіх аналітичних матеріалів в соцмережі інстаграм. Основною цифровою платформою для розробки візуального стилю та оформлення контенту став графічний редактор канва, за допомогою якого розроблявся візуальний стиль сторінки (див. Додаток А).. Підготовка матеріалів передбачала роботу з різними типами візуального контенту. Для ілюстрування публікацій використовувалися архівні фотографії, кадри з фільмів, обкладинки книжок та інші зображення, пов'язані з темою матеріалу (див. Додаток Б). За допомогою програмних функцій здійснювалися карусельне кадрування під стандарти платформи (співвідношення сторін 4:5 для оптимізації відображення тексту на екранах смартфонів), накладання графічних підложок для підвищення контрастності шрифтів та вирівнювання тональності зображень різних епох. Це дозволило поєднати значні обсяги текстового аналізу з історичним та сучасним ілюстративним рядом.

Важливу роль у реалізації проєкту відіграв функціонал самої платформи інстаграм. Основним форматом публікацій стали каруселі, які дали

можливість розділяти об'ємні матеріали на окремі змістові частини та поступово подавати інформацію читачеві. Такий формат є більш зручним для сприйняття в умовах соціальних мереж, ніж суцільний текстовий допис.

Для оперативного зворотного зв'язку та проведення анкетування використовувалися програмні опції інстаграм сториз, зокрема інтерактивні наліпки «Опитування».

2.5. Сфера застосування та результати апробації.

Медіапроект «Закапелок» може бути використаний у сфері культурної журналістики, популяризації гуманітарних знань та висвітлення українського мистецтва в цифровому середовищі. Його матеріали орієнтовані на користувачів соціальних мереж, які цікавляться культурною тематикою та прагнуть розширити власні знання про українське мистецтво. Окрім широкого кола читачів, публікації можуть становити інтерес для студентів гуманітарних спеціальностей, працівників культурної сфери та всіх, хто досліджує сучасні культурні процеси. Досвід реалізації сторінки в інстаграм демонструє, що соціальні мережі можуть бути ефективним майданчиком для поширення не лише розважального, а й змістовного аналітичного контенту.

Одним із етапів роботи над медіапроектом стало вивчення українського сегмента культурних медіа в соціальній мережі інстаграм. Аналіз показав, що найближчим за тематичним спрямуванням є незалежне медіа «Амнезія», яке спеціалізується на дослідженні української попкультури, мистецтва та культурних явищ 1990–2000-х років. Значну частину його контенту становлять архівні фотографії, афіші, обкладинки музичних релізів та інші візуальні матеріали, завдяки яким аудиторія може ознайомитися з маловідомими сторінками української культурної історії. Водночас між двома платформами існують концептуальні відмінності. Якщо діяльність «Амнезії» значною мірою

зосереджена на представленні та архівуванні культурних артефактів минулого, то «Закапелок» робить акцент на аналітичному осмисленні культурних явищ і встановленні зв'язків між історичним матеріалом та сучасним мистецьким процесом. У публікаціях минуле розглядається не як окремий етап розвитку культури, а як важливий чинник формування сучасного культурного середовища.

Особливістю сторінки також є прагнення запропонувати читачам більш ґрунтовний формат висвітлення тем. На відміну від багатьох культурних пабліків, де переважають короткі рекомендації, добірки чи цитати, основою контенту стали розгорнуті матеріали, які передбачають детальний розгляд мистецьких явищ та їхнього контексту. Такий підхід дозволяє не лише інформувати, а й спонукати до осмислення порушених тем.

Для оцінки ефективності медіапроєкту було проведено опитування серед його аудиторії. Перше запитання стосувалося рівня обізнаності респондентів щодо маловідомих аспектів української культури. Результати засвідчили, що лише 17 % опитаних добре орієнтуються в цій тематиці. Більшість учасників оцінила власні знання як поверхневі (59 %), тоді як 24 % зазначили, що практично не знайомі з нею (див. Додаток В). Отримані дані свідчать про наявність запиту на культурно-просвітницький контент, присвячений недостатньо висвітленим явищам українського мистецтва.

Окремий блок дослідження був присвячений ставленню користувачів до поєднання історичного та сучасного культурного матеріалу в межах однієї публікації. Позитивно оцінили такий підхід 81 % респондентів (див. Додаток В). На їхню думку, це допомагає краще зрозуміти розвиток української культури та простежити зв'язки між різними поколіннями митців. Результати опитування підтвердили доцільність обраної редакційної концепції та її зрозумілість для читачів.

Ще одним важливим аспектом стала перевірка сприйняття лонгрідів у середовищі інстаграм. Незважаючи на поширену думку про те, що користувачі соціальних мереж віддають перевагу коротким форматам, 73 % опитаних зазначили, що розгорнуті матеріали допомагають їм краще зрозуміти тему. Лише 27 % вважають такі тексти надто об'ємними для цієї платформи (див. Додаток В). Це свідчить про те, що за умови якісного структурування та візуального оформлення аудиторія готова взаємодіяти з великими за обсягом матеріалами.

Дослідження також показало, що контент сторінки спонукає користувачів до подальшого самостійного пошуку інформації. Так, 65 % респондентів після ознайомлення з матеріалами виявляли бажання прочитати згадану книгу, переглянути фільм або дізнатися більше про певного митця. Решта учасників обмежувалася безпосереднім ознайомленням із публікаціями. Це дає підстави стверджувати, що медіапроект виконує не лише інформаційну, а й просвітницьку функцію.

Підсумкові результати опитування засвідчили позитивний вплив матеріалів на сприйняття української культури. Близько 89 % учасників зазначили, що після ознайомлення з публікаціями їхні уявлення про масштаби та різноманітність українського мистецтва розширилися (див. Додаток В). Отримані результати дозволяють зробити висновок, що обраний формат подачі матеріалу є ефективним для популяризації культурної спадщини та привернення уваги до маловідомих явищ українського мистецтва

2.6. Висновки.

У межах бакалаврської роботи було розроблено та реалізовано культурно-просвітницький медіапроект «Закапелок», що функціонує на платформі Instagram і присвячений популяризації маловідомих явищ

української культури та мистецтва. У процесі дослідження в повному обсязі виконано всі поставлені завдання:

1. Проаналізувано вплив історичних і політичних чинників на репрезентацію української культури в медійному просторі.
2. Досліджено роль культурної журналістики у формуванні суспільної думки та національної ідентичності.
3. Розроблено концепцію, тематичне наповнення та візуальне оформлення авторського медіапроєкту «Закапелок» в інстаграм.
4. Проаналізувано можливості соціальних мереж як платформи для поширення культурно-просвітницького контенту.
5. Оцінено ефективність аналітичних дописів як інструменту популяризації культурної спадщини та залучення аудиторії до її осмислення.

Проведений теоретичний аналіз показав, що значна частина української культурної спадщини тривалий час залишалася недостатньо представленою в інформаційному просторі. Це стосується як окремих постатей, так і мистецьких явищ. За таких умов культурна журналістика може виконувати важливу просвітницьку функцію, сприяючи поширенню знань про маловідомі сторінки українського мистецтва та формуванню ширшого культурного контексту для їхнього сприйняття.

Однією з особливостей медіапроєкту стало поєднання матеріалів про культурні явища минулого із висвітленням сучасного мистецького процесу. Такий підхід дозволив показати взаємозв'язок між різними етапами розвитку української культури та продемонструвати, що багато сучасних тенденцій мають свої витoki в попередніх десятиліттях. Порівняння з іншими культурними медіа, зокрема з проєктом «Амнезія», дало змогу окреслити специфіку «Закапелку». Якщо «Амнезія» значною мірою зосереджується на

роботі з архівними візуальними матеріалами та популяризації культурних артефактів минулого, то «Закапелок» робить акцент на аналітичному осмисленні мистецьких явищ та їхньому зв'язку із сучасністю.

Результати опитування підтвердили актуальність обраної тематики. Лише 17 % респондентів зазначили, що добре орієнтуються в маловідомих аспектах української культури, що свідчить про потребу в подібних просвітницьких ініціативах. Водночас більшість учасників дослідження позитивно оцінила формат розгорнутих аналітичних матеріалів: 73 % опитаних вважають, що детальне висвітлення теми допомагає краще її зрозуміти. Це дає підстави стверджувати, що навіть у середовищі соціальних мереж існує запит на змістовний культурний контент.

Дослідження також засвідчило здатність медіапроєкту заохочувати користувачів до подальшого самостійного ознайомлення з культурними явищами. Зокрема, 65 % респондентів повідомили, що після перегляду публікацій прагнули дізнатися більше про згадані книги, фільми або постаті. Такий результат свідчить про реалізацію однієї з ключових функцій культурної журналістики — стимулювання інтересу до подальшого вивчення теми.

Позитивними виявилися й результати оцінювання загального впливу матеріалів на сприйняття української культури. Більшість опитаних (89 %) зазначили, що публікації допомогли їм ширше поглянути на її розвиток, різноманіття та місце в європейському культурному контексті.

Станом на завершення роботи сторінка «Закапелок» налічує 62 підписники, залучені виключно органічним шляхом. Хоча цей показник не є значним у кількісному вимірі, він свідчить про наявність стабільної аудиторії, зацікавленої в культурно-аналітичному контенті, та підтверджує перспективність подальшого розвитку медіапроєкту.

III. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

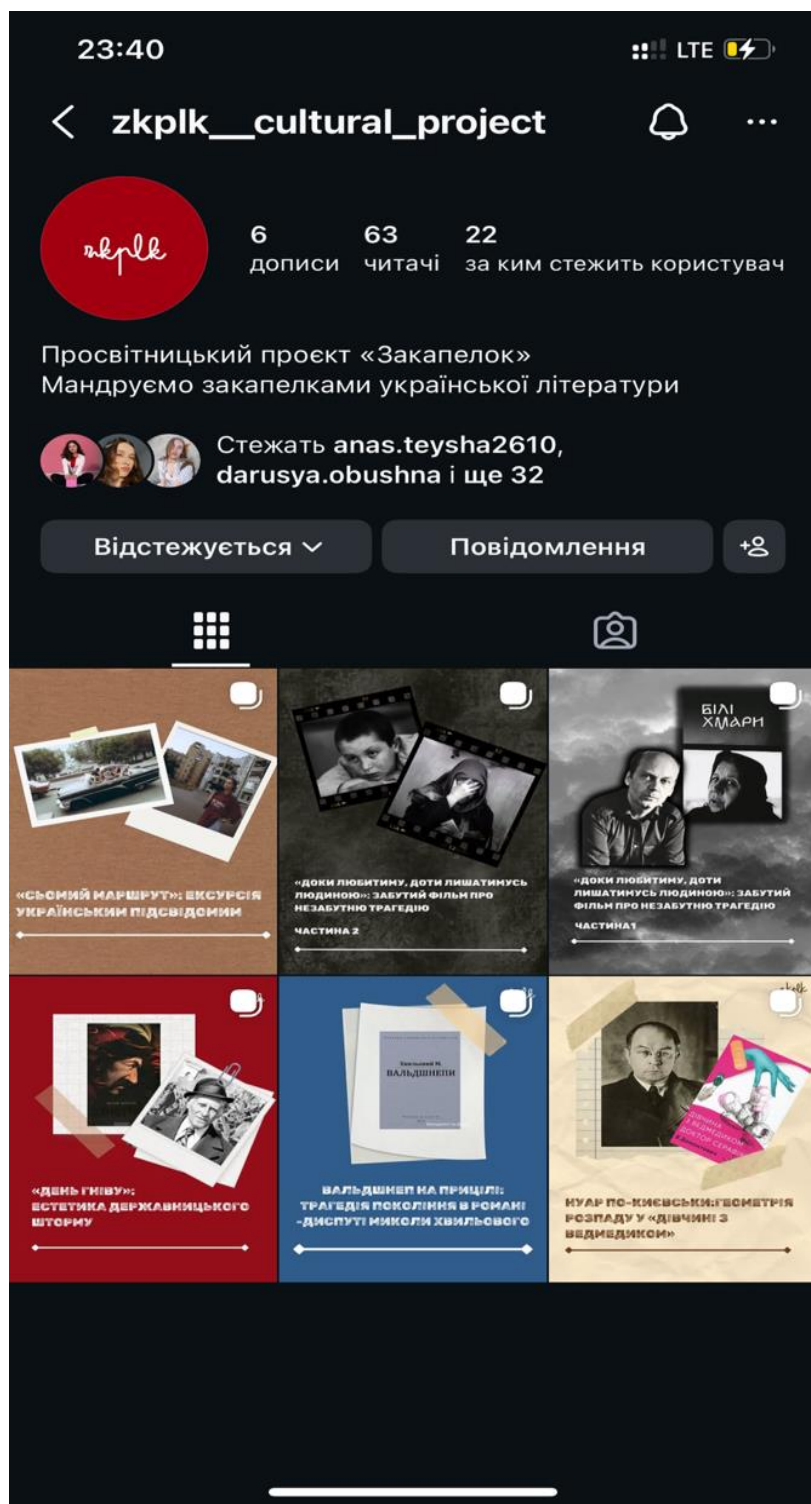
- 1 Гарачковська О. **Жанрові особливості аналітичної журналістики у контексті становлення сучасного інформаційного простору** // Український інформаційний простір. 2021. № 2(8).
URL: <https://share.google/bvQjWMZkr6Bdatvbm>
- 2 Здоровега В. Й. **Теорія і методика журналістської творчості: Підручник.** - 3-тє вид., перероб. і доп. Львів : ПАІС, 2008. - 276 с. (2)
URL: <https://share.google/h5mQHe3cFzLUBbXjH>
- 3 Іванов В. Ф. **Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна** — К.: Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с.
URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/teoriji_mas_komunikacii.pdf
- 4 Лісневська А., Безулик Г., Полстянкін І. **Можливості «аудіовізуального» в українській культурній журналістиці (на прикладі культурно-мистецьких проєктів)** *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.* Том 36 (75) № 6. 2025. С. 394-404. (4)
URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/6_2025/part_2/59.pdf
- 5 Лісневська А., Новикова Р. **Аудіовізуальний контент в культурній журналістиці воєнного часу: до питання національної ідентичності.** *Синопсис: текст, контекст, медіа* 29 (2). 2023. 131–138с.(1)
6. Різун В.В.. «Теорія масової комунікації». 2008

7. Сидоренко Н. М. *Національно-духовне самоствердження української журналістики*. Київ : Дослідницький центр історії української преси, 2000.
8. Хоменко Т. **Поняття культурної журналістики: семантичний спектр та спроби дефініції** // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. 2025. № 56.
URL:https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/article/view/13174?utm_source=chatgpt.com
9. Assmann J. *Cultural Memory and Early Civilization: Writing, Remembrance, and Political Imagination*. Cambridge : Cambridge University Press, 2011. 406 p.(3)
10. Bourdieu P. *The Field of Cultural Production*. New York : Columbia University Press, 1993. 322 p.(5)
11. Habermas J. *The Structural Transformation of the Public Sphere*. Cambridge : MIT Press, 1991. 301 p.(6)
12. Jenkins H. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York : New York University Press, 2006. 336 p.(7)

IV. ДОКУМЕНТАЦІЯ

Додаток А

Візуальне оформлення сторінки

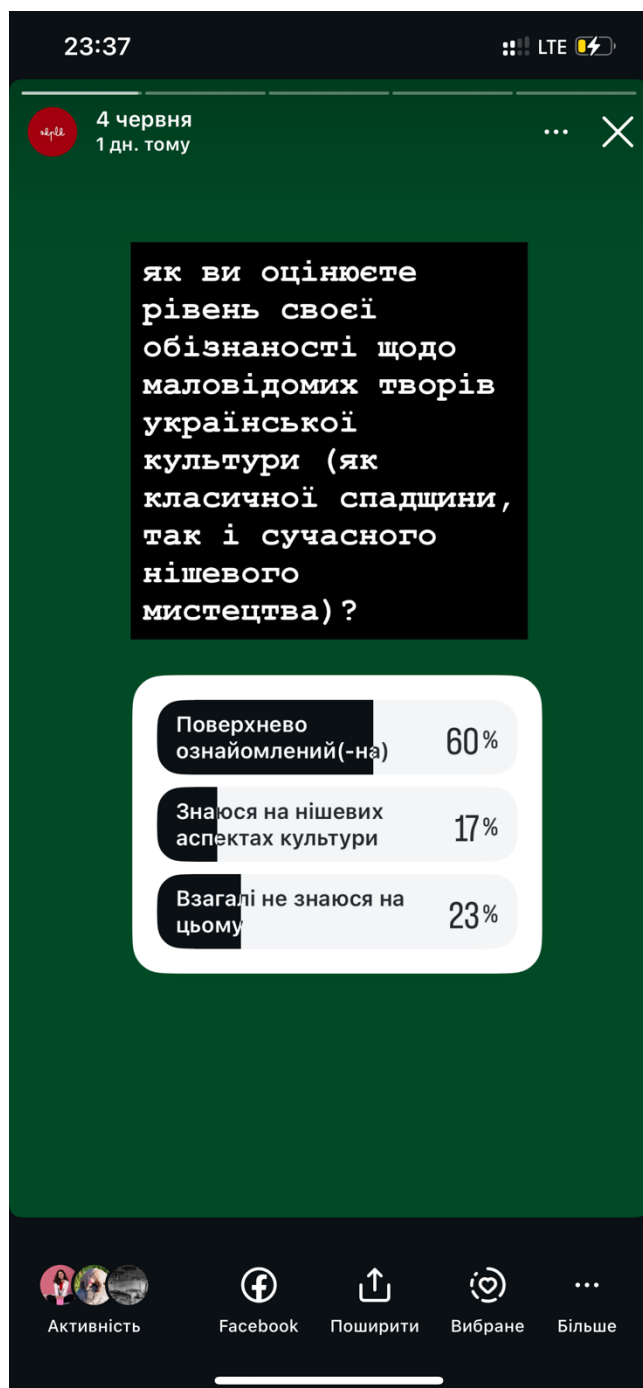
Додаток Б

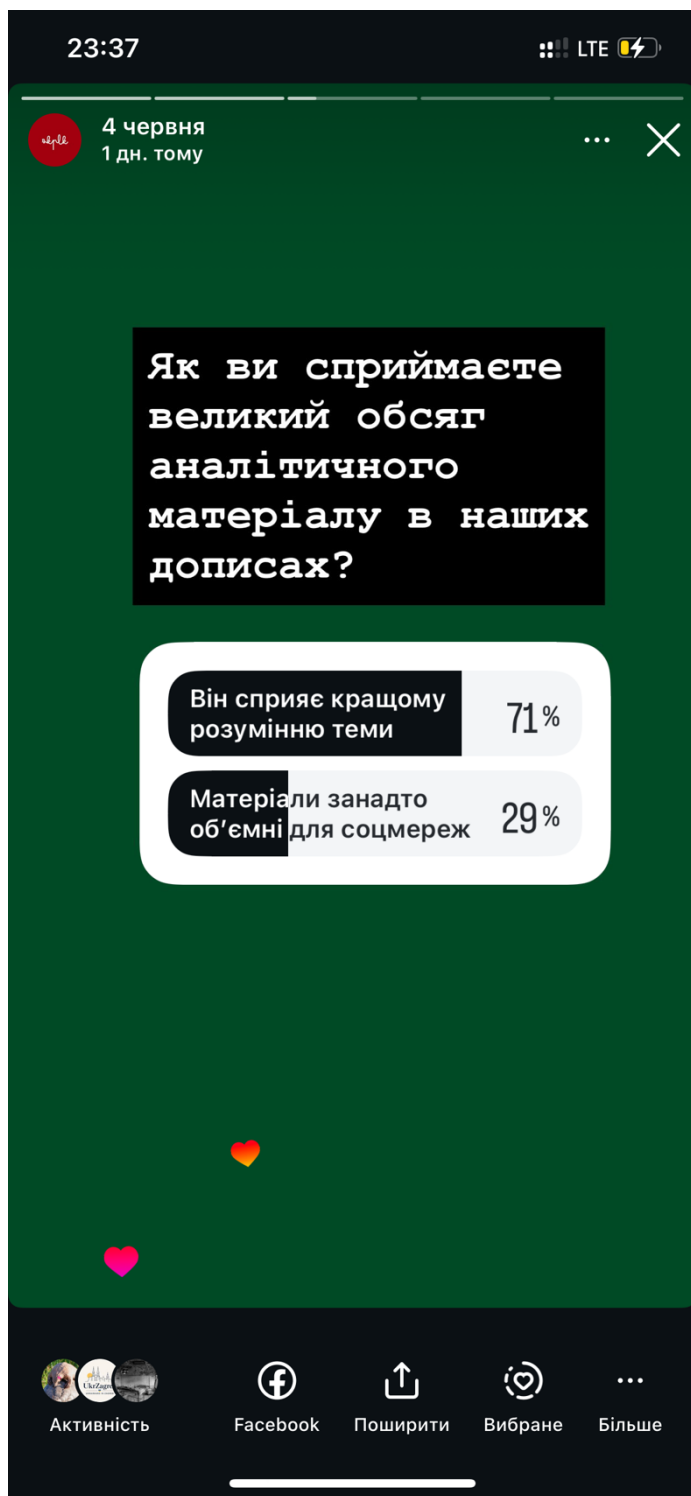
Ілюстрація публікацій

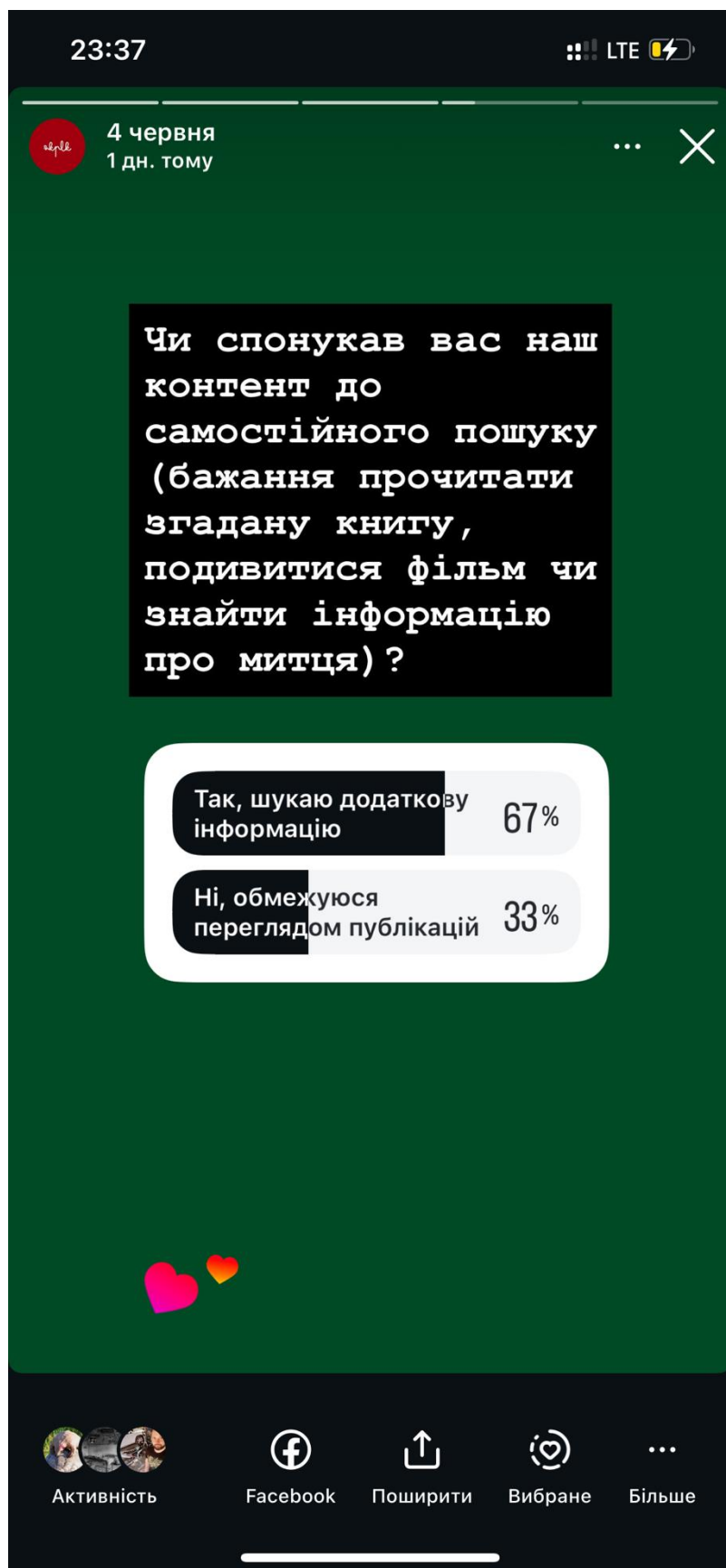

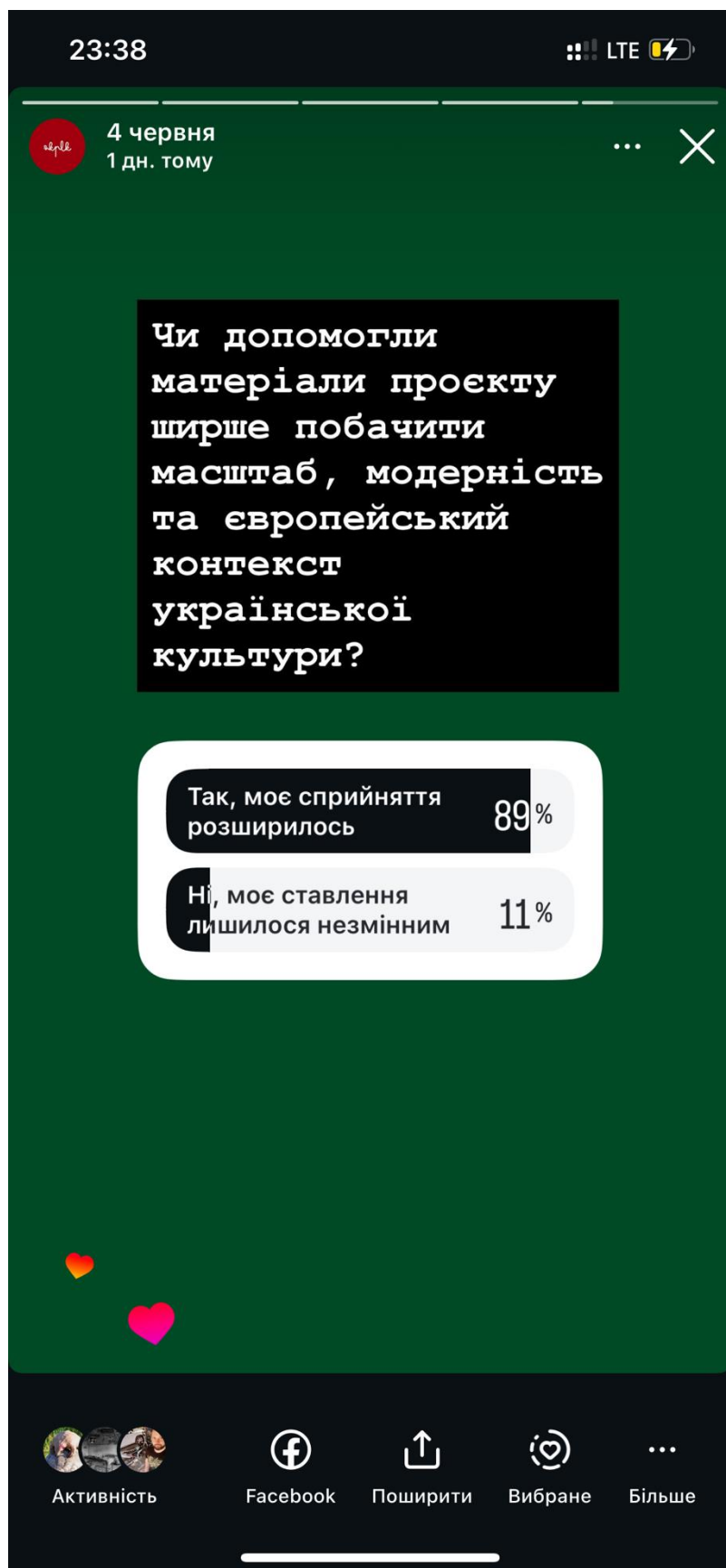
Додаток В

Результати опитування

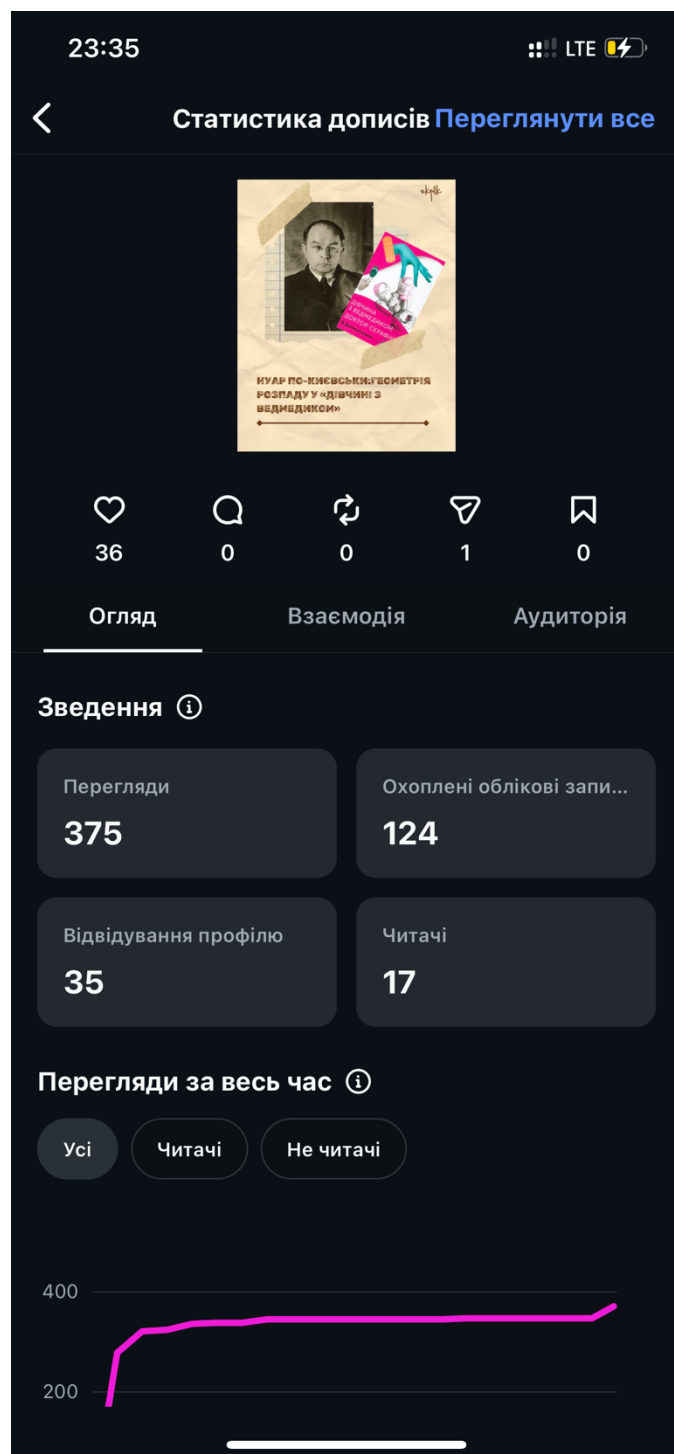

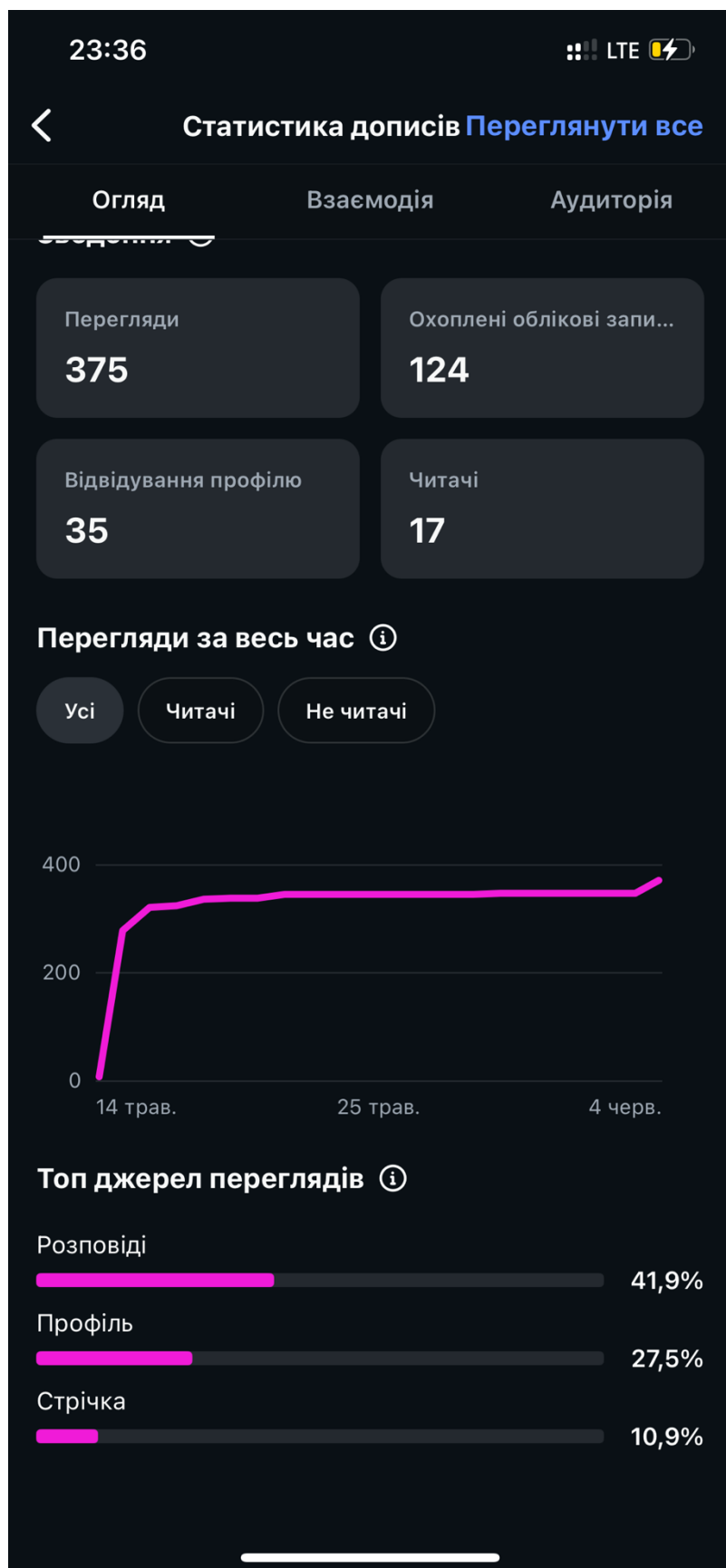

Додаток Г

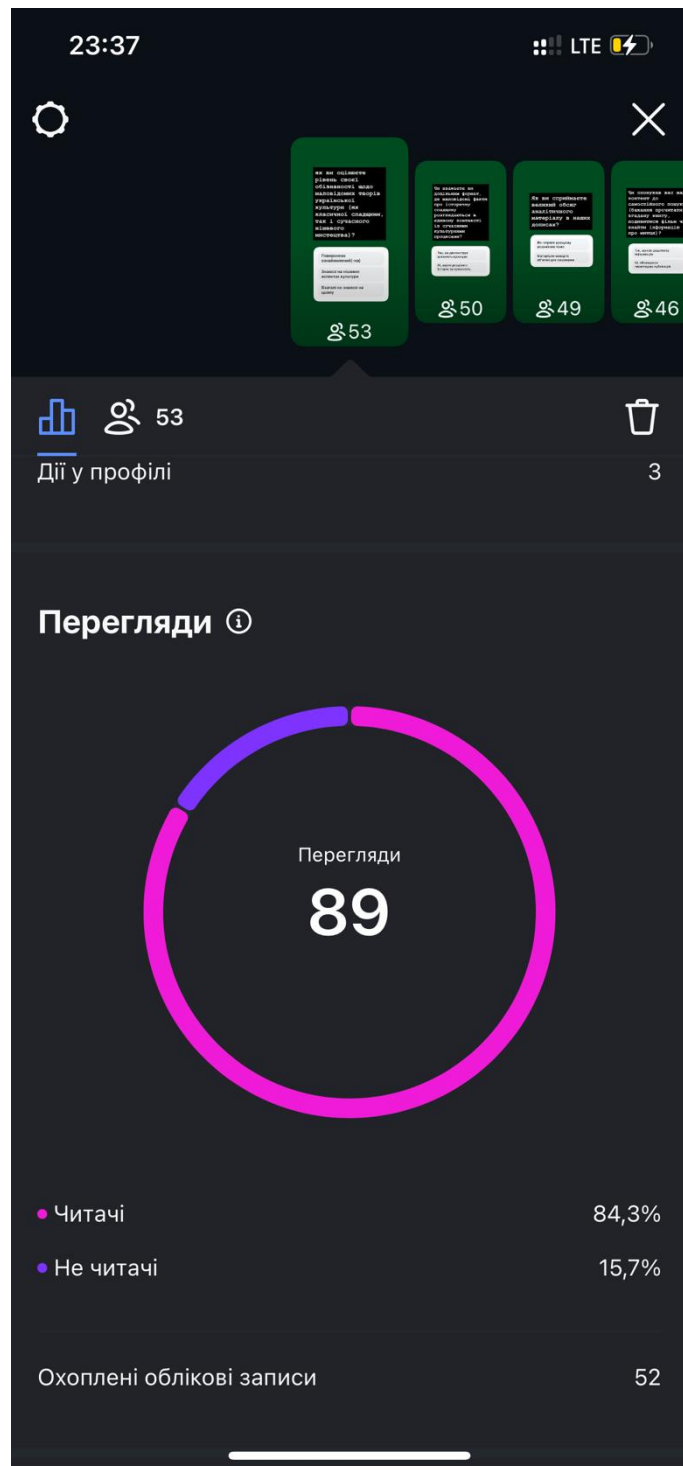
Статистика охоплення публікацій

Додаток Г

Статистика охоплення сториз

V. АНОТАЦІЯ

Пузерей Діана. Роль української культурної журналістики у формуванні суспільної думки (на прикладі авторського проєкту «Закапелок»).

Ключові слова: культурна журналістика, авторський проєкт, інстаграм, суспільна думка.

«Закапелок» - це авторський культурно-просвітницький медіапроєкт, який реалізовано на платформі інстаграм. Його основна мета полягає у популяризації української культури через висвітлення як маловідомих сторінок її історії, так і актуальних явищ сучасного мистецтва. Центральною ідеєю проєкту є встановлення зв'язку між культурними процесами різних епох та демонстрація безперервності розвитку української культури.

У межах проєкту увага приділяється як творчому доробку митців минулого, що тривалий час залишався недостатньо представленим у суспільному дискурсі, так і сучасним культурним явищам, які формують актуальний мистецький ландшафт України. Такий підхід дає змогу розглядати культуру не як сукупність окремих історичних фактів, а як цілісний процес, у якому минуле й сучасність перебувають у постійному діалозі.

Актуальність проєкту зумовлена потребою розширення українського культурного контенту в цифровому медіапросторі та пошуку ефективних способів його популяризації серед молоді аудиторії. Особливу увагу приділено осмисленню культурних явищ у ширшому історичному та суспільному контексті, а також встановленню зв'язку між минулим і сучасністю української культури.

Структуру проєкту складають серії аналітичних публікацій у форматі інстаграм-каруселей, доповнені інтерактивними сторіз. Візуальне оформлення контенту розроблено в єдиному стилі з використанням

графічного редактора канва, що забезпечує цілісність подачі матеріалу та зручність його сприйняття аудиторією.

Апробація проекту засвідчила зацікавленість користувачів у культурно-просвітницькому контенті, а результати опитування підтвердили ефективність поєднання аналітичного підходу, історичного контексту та сучасних цифрових форматів для популяризації української культури в соціальних мережах.

V. ANOTATION

Puzyrei Diana. The Role of Ukrainian Cultural Journalism in Shaping Public Opinion (Based on the Author's Project "Zakapelok").

Keywords: cultural journalism, author's project, Instagram, public opinion.

«Zakapelok» is an original cultural and educational media project implemented on Instagram. Its main purpose is to promote Ukrainian culture by highlighting both lesser-known pages of its history and contemporary artistic phenomena. The central idea of the project is to establish connections between cultural processes of different eras and to demonstrate the continuity of Ukrainian cultural development.

The project focuses both on the creative legacy of artists from the past, whose contributions have long remained underrepresented in public discourse, and on contemporary cultural phenomena that shape Ukraine's current artistic landscape. This approach makes it possible to view culture not as a collection of isolated historical facts, but as a holistic process in which the past and the present remain in constant dialogue.

The relevance of the project is determined by the need to expand the presence of Ukrainian cultural content in the digital media space and to find effective ways of promoting it among young audiences. Particular attention is paid to the interpretation

of cultural phenomena within a broader historical and social context, as well as to establishing connections between the past and the present of Ukrainian culture.

The project consists of a series of analytical publications presented in the format of Instagram carousel posts, complemented by interactive Stories. The visual design of the content was developed in a unified style using the graphic design platform Canva, ensuring consistency in content presentation and facilitating audience engagement.

The project's testing phase demonstrated a strong interest among users in cultural and educational content. Survey results confirmed the effectiveness of combining analytical approaches, historical context, and contemporary digital formats in promoting Ukrainian culture through social media.